

Posudek diplomové práce

Terezy Liškové Dějiny Obchodní akademie v Českých Budějovicích v letech 1901 – 1948

(History of The Business Academy in České Budějovice in 1901 – 1948)

Vzhledem k tomu, že doposud nebyla napsána žádná syntéza dějin Obchodní akademie v Českých Budějovicích (OA v Č.B.), jde o práci průkopnickou, původní. Její strukturu tvoří nejprve charakteristika českých politických dějin v letech 1900-1948, která je přirozeně kompilací a také zcela závislá jen na dílech H. Houskové a J. Podlešáka a M. Hájka a J. Ryšánkové. Obsahuje i některé nepřesnosti: např. nešlo o Československou sociální demokracii, ale o Československou. Volby v roce 1907 proběhly 14. května, sociální demokracie zvítězila sice v Čechách se 40% hlasy a na Moravě 30%, ale ve druhém kole, kdy se spojily měšťanské strany se do říšské rady dostalo 28 agrárníků, 26 mladočechů a staročechů a jen 24 sociálních demokratů. Již Cleavelandská dohoda z roku 1915 požadovala spojení Čechů a Slováků ve federativním svazku, Pittsburská dohoda z května 1918 na rozdíl od předchozí hovořila již o republikánské formě státu, v němž Slovensko mělo mít vlastní administrativu, sněm a soudy. Tříkrálová deklarace ze 6.1.1918 žádala právo na sebeurčení pro Slovensko, ale o žádné autonomii se zde nemluvalo. Vytváření německých provincií v roce 1918 bylo namířeno proti ČSR, šlo o separatismus, proto byl vyhlášen zákaz účasti ve volbách do rakouského parlamentu, Němci se nechtěli začlenit do ČSR. Slováci nebyli všichni nepřátelští proti Čechům, k Maďarům se klonila jen určitá vrstva obyvatel Slovenska. Odsun sudetských Němců po druhé světové válce byl naprosto spravedlivým činem podle výsledků Postupimské konference, šlo o odsun Němců a ne příslušníků, kteří byli zbaveni československého státního občanství atd. Snad mohla být charakteristika českých politických dějin ještě stručnější, která by obsahovala jen základní atributy doby pro „pochopení politické atmosféry doby.“

Stěžejní část diplomové práce začíná druhou kapitolou, v níž se diplomantka zabývá počátky obchodního školství v Č. Budějovicích v letech 1901-1918. K doposud existující České pokračovací škole kupecké, zřízené již v roce 1889 na základě ministerského nařízení z roku 1883, přibyla v roce 1892 též dvouletá, nejdříve jen chlapecká, německá obchodní škola a teprve v roce 1901 i dvouletá česká obchodní škola chlapecká (v roce 1905 rozšířená o jednoroční obchodní kurz pro dívky, který se v roce 1908 přeměnil na dvouletou obchodní školu pro dívky), zřízená Obchodní a průmyslovou komorou v Č. Budějovicích.

Třetí kapitola je věnována prudkému rozvoji středního obchodního školství v letech předmnichovské ČSR. Sice ještě za Rakousko-Uherska povolilo 7.6.1918 ministerstvo kultu a vyučování zřízení chlapecké vyšší obchodní školy, která zahájila svou činnost 19. září 1918 a v jejímž rámci působila i trojtřídní kupecká škola pokračovací a dvouletá obchodní škola chlapecká i dívčí, ale

teprve 28.prosince 1918 byl výnosem ministerstva školství a národní osvěty udělen vyšší obchodní škole oficiální název Obchodní akademie a nastal její slibný vývoj. Celý ústav se v roce 1919 skládal ze čtyřleté OA s dívčím oddělením, jednoročního obchodního kurzu pro abiturienty středních škol, dvoutrídni obchodní školu (OŠ) pro chlapce i dívky s přípravkou, trojtrídni kupecké školy pokračovací a odborných kurzů. V l. 1920-21 byla ke škole připojena německá obchodní škola chlapecká a dívčí a německá kupecká pokračovací škola. Diplomantka pak správně uvádí, že na finanční a administrativní správu a celkový chod školy dohlíželo tzv. kuratorium, původně dvanáctičlenné, v jehož čele stanul jako první Josef Brdlík, předseda správní komise obchodní a průmyslové komory a jehož členy byly známé osobnosti, jako František Hiebl, ministerský rada, JUDr. František Hromada, první sekretář obchodní a průmyslové komory, Leopold Hájiček, velkoobchodník a další. Složení kuratoria se pochopitelně měnilo, což diplomantka také sleduje, stejně jako běžný život školy podle jednotlivých školních roků. Tak např. v l. 1936-37 se stal předsedou kuratoria starosta města dr.Alois Neuman, v době okupace byl předsedou kuratoria Friedrich David, starosta města. Diplomantka nezapomíná i na změny týkající se zkracování délky studia (17.4.1923 se kupecká škola pokračovací stala dvouletou) nebo na zřizování koedukačních tříd a paralelek, abiturientských kurzů, tříd odborné pokračovací školy pro živnosti obchodní atp.Uvádí též, že po návštěvě prezidenta dr.E.Beneše v Č.Budějovicích 6.5.1937, který projevil veliký zájem o obchodní školství ve městě, získal ústav ve šk. r. 1937/38 název Československá obchodní akademie Dr.Edvarda Beneše v Českých Budějovicích.

V podkapitole nazvané Doba okupace – 1939-1945 sleduje diplomantka všechny svízele, které potkaly českou OA (včetně perzekuce učitelů a obětí žáků) v této době. Hned v roce 1939 byla z německých paralelních tříd vytvořena samostatná německá OA, česká OA s přídavkem „s českým vyučovacím jazykem“ se musela neustále stěhovat, ve šk.r.1943/44 byla nazývána vyšší obchodní školou.

Posledním sledovaným obdobím ve třetí kapitole jsou léta 1945 – 1948/49, kdy dochází k opětovnému oživení českého obchodního školství. Hned v roce 1945 byly zrušeny všechny německé školy, vedle obnovy předválečných škol vznikl při OA nový ústav Státní drogistická škola, takže v budově v Doudlebské (Dukelské) ulici působila čtyřletá OA, dvouletá OŠ a drogistická škola. Od 1. 9.1948 byla OA a OŠ jako všechny ostatní typy škol zestátněny (podle výnosu zemské školní rady ze 13.1.1949) a pak začleněny do jednotné státní školské soustavy. Závěrem kapitoly diplomantka uvádí všechny další změny včetně názvů školy až do roku 1984 (VHŠ, HŠ, SEŠ a opět OA).

Závěr je stručnou rekapitulací historie OA od počátků až do reorganizace školství v roce 1948.

Práce je založena na archivním materiálu (soudobém periodickém tisku, zápisech o poradách, výročních zprávách), které diplomantka studovala ve

Státním okresním archivem v Č. Budějovicích, využila i zdrojů v elektronické podobě, což uvádí v seznamu použitých pramenů a literatury. 9 příloh vhodně doplňuje diplomovou práci.

Doporučuji, aby práce byla uznána jako diplomová a ohodnocena známkou výborně.

PhDr. Miloslav Pecha